

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема:

**“Изследване на условията за безопасност при експлоатация
на птицевъдни комплекси”**

представен за присъждане на образователна и научна степен
“доктор”

по докторска програма „Техника на безопасността на труда и
противопожарна техника“ към катедра

“Строителство на сгради и съоръжения”, Архитектурен факултет
на ВСУ “Черноризец Храбър”

от проф. д.н. инж. Красимир Иванов Ениманев

автор на дисертационния труд:

Валентина Маркова Френкева-Белчева

докторант на самостоятелна подготовка

Валентина Маркова Френкева - Белчева е придобила образователна степен „бакалавър“ със специалност инженер по агромениджмънт и магистърски степени по специалностите „Управление на риска, бизнес планиране и прогнозиране“ и „Банков мениджмънт“ във ВСУ „Черноризец Храбър“. От ноември 2009 г. до момента работи към Министерство на земеделието, храните и горите, директор на Областна дирекция „Земеделие“ – Разград.

Предложеният дисертационен труд от докторанта Валентина Маркова Френкева-Белчева е в обем от 149 страници и се състои от

увод, изложение в 3 глави, заключение, списък с използвана литература и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, като в края на всеки параграф са направени изводи. Основният текст съдържа 33 фигури и 10 таблици. Списъкът на литературните източници се състои от 108 заглавия на български, английски и руски език.

Актуалност на разработения труд

В дисертационият труд е посочено, че условията на труд в птицевъдните ферми включват фактори, които увеличават риска от възникване на трудови злополуки и професионални заболявания на персонала. Тези фактори водят до опасност от развитие на мускулно-скелетни нарушения, вследствие повторение на дейности, значително физическо натоварване, неудобни и статични пози. Излагането на дезинфектанти и химични ветеринарни продукти причинява дразнене на дихателните пътища и астма. Много са случаите на трудов травматизъм, при които работещите не спазват изискванията на техниката на безопасност и противопожарна техника, в резултат на което възникват пожари в много птицевъдни ферми. Пожари могат да възникват и спонтанно, вследствие отделянето на метан и други леснозапалими газове при неправилно съхраняване на органичните отпадъци. До настоящия момент не са изследвани условията за безопасност при експлоатация на птицевъдни комплекси, касаещи персонала и работещите, което показва, че разработеният в дисертационния труд проблем е актуален.

Актуалността на темата на дисертационния труд се обуславя от необходимостта от намаляването на риска от трудови злополуки, професионални заболявания и трудов травматизъм при

експлоатацията на птицевъдни комплекси чрез оптимизиране на методите и средствата за контрол и управление на безопасните условия на труд.

Преценката на докторанта за решаването на посочения проблем към момента на публикуване на дисертационния труд е точна и значима. Обектът на изследването е избран правилно.

Методика на изследване

Като се има предвид специфичния характер на предмета на изследване докторантът правилно се е насочил към използване възможностите на методите за структурен анализ, превенция на риска, метода на сравнението, метода на анкетното проучване и метода на оперативна експертна оценка.

Смятам, че избраната методика на изследване съответства на поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Кратка аналитична характеристика на дисертационния труд

Материалът по темата на дисертационния труд е представен в увод, три глави, заключение и приложения.

В увода е обоснована актуалността на проблема на базата на анализа на статистическите данни, който посочва очертаваща се тенденция на нарастване на трудовите злополуки и професионални заболявания на работещите в птицефермите.

В първа глава е анализирано влиянието на условията на труд в работните помещения на птицефермите като рискови фактори за възникване на трудов травматизъм. Условно тези фактори са разделени на следните групи: физически опасности, химични и биологични опасности. Предложена е методика за оценка на риска в

птицевъдни ферми, като специално внимание е отделено върху риска от възникване и разпространение на пожари. Определена е превенцията на риска като гарант за осигуряване на безопасна работна среда за персонала на птицефермите.

Предмет на втора глава е задълбоченото проучване и анализ на условията и мерките за безопасност в конкретни птицевъдни ферми. Разгледано е законодателството и нормативната база, като е посочено, че, проучването на условията за безопасност в птицевъдни ферми не представлява възможност да бъде проведено без познаване и прилагане на законодателството в областта на безопасните условия на труд. Изследвано е влиянието на различни фактори и климатични особености върху безопасността на персонала. Осъществено е анкетно проучване за спазването на безопасните условия на труд от персонала на птицевъдни ферми. Численият анализ на резултатите от изследването показва необходимостта от непрекъснато обучение и повишаване знанията на персонала в областта на здравословните и безопасни условия на труд. Направеното изследване отбелязва нуждата от внедряване на модерни съвременни методи за безопасност при експлоатацията на птицевъдни комплекси.

В трета глава е изследван, адаптиран за условията на страната и внедрен съвременния „Датски“ метод за безопасност при проектиране и експлоатация на птицевъдни комплекси. Посочени са изискванията за безопасност при проектиране на нови птицевъдни комплекси, съгласно „Датския“ модел за безопасност. Констатирани са значително по-високи нива на безопасност на труда след въвеждане на „Датския“ метод. Посочено е, че въвеждането на „Датския“ метод за

безопасност създава възможност за реализацията на продукцията на външни пазари.

Въз основа на изложения материал в увода и четирите глави е направено заключение, относно извършеното в дисертационния труд, характера на приносите и възможностите за приложение.

Приноси на дисертационния труд и публикации по него

Предложените от докторанта научно-приложни и приложни приноси са лично дело на докторанта, те развиват и обогатяват теоретичните и практически знания в този сектор и следва да бъдат признати.

Докторантът Валентина Маркова Френкева-Белчева е представила пет публикации по темата на дисертационния труд. Резултатите от дисертацията са публикувани на международни научни форуми по архитектура и строителство, с което са били създадени добри възможности за представянето и обсъждането им пред широк кръг от специалисти. Публикациите отразяват отделни моменти от дисертацията и част от тях са лично дело на докторанта.

Авторът е изпълнил минималните изисквания, съгласно чл.26 от ЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР”.

Автореферат

Авторефератът отразява вярно и сравнително точно дисертационния труд по структура и съдържание на отделните глави. Авторефератът представлява завършено изследване и съответства на формулираните цел и задачи.

Мнения, препоръки и забележки

Към дисертационния труд имам следните критични бележки, които не намаляват оценката ми за получените приноси:

Не е представена в достатъчна степен методиката за оценка на риска в птицевъдни ферми, като резултатите от оценката са представени само в Приложение № 2.

Разрешете ми да направя следните препоръки към докторанта:

- предлагам на автора в бъдещите си изследвания по оценка на ефективността и търсене на оптимални решения да насочи усилията си към използване на вероятностно–статистическите методи за управление на риска.

- да продължи усилията си за внедряване на препоръките на „Датския“ метод за безопасност в нормативните документи в областта на експлоатацията на птицевъдни комплекси.

Заклучение

Считам, че представеният дисертационен труд и автореферата са разработени на необходимото ниво, с нужното количество и обем. Въз основа на изложеното, позовавайки се на ЗРАСРБ (Закона за развитие на академичния състав на Р. България) и Правилника за неговото приложение, на Наредба №12 на ВСУ „Черноризец Храбър“ за придобиването на образователната и научна степен „доктор“ давам положителна оценка на дисертационния труд като предлагам на членовете на научното жури да присъдят на **Валентина Маркова Френкева - Белчева** образователната и научна степен „доктор“ по

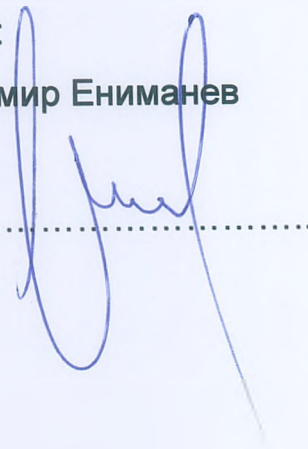
докторска програма „Техника на безопасността на труда и
противопожарна техника“.

07.03.2022 г.

гр. Варна

Рецензент:

проф. д.н. инж. Красимир Ениманев

A handwritten signature in blue ink is written over a horizontal dotted line. The signature is stylized and appears to be the name of the reviewer, Красимир Ениманев.